

VOEDING VAN KONIJNEN: EEN PRAKTISCHE BENADERING

Ir. L. Maertens

Rijksstation voor Kleinveeteelt - CLO GENT

Inleiding

De bedrijfskonijnenhouderij is een nog relatief jonge veeteelttak. Slechts vanaf 1980 is er de ontwikkeling tot een sector. Alhoewel bepaalde landen (bv. Frankrijk) reeds lang een traditie hebben voor wat de produktie van konijnenvlees betreft, is het aandeel van konijnenvlees in het totale vleespakket in alle landen beperkt tot < 4%. Het is dan ook niet verwonderlijk dat de middelen die voor onderzoek met betrekking tot konijnen beschikbaar gesteld worden, overal vrij beperkt zijn. De kennis van de specifieke voederbehoeften is hierdoor nog niet op hetzelfde peil vergeleken met de andere landbouwhuisdieren.

Recent wordt in de bedrijfskonijnenhouderij een toenemende specialisatie vastgesteld; gekenmerkt door schaalvergroting, het gebruik van hoogwaardig fokmateriaal, toepassing van kunstmatige inseminatie en automatische voeding. Meer en meer worden de produktiemethoden gerationaliseerd door met produktiegroepen te werken. De groepsgewijze produktie (paringen of inseminaties) kan zowel op wekelijkse, tweewekelijkse, driewekelijkse of, in het extreem geval, zeswekelijkse basis doorgevoerd worden. Het aantal produktiegroepen bedraagt dan respectievelijk zes, drie, twee of één. Door de dieren van iedere produktiegroep in één afdeling onder te brengen, of gegroepeerd in de stal, is een veel rationelere werkplanning mogelijk.

Ook op voedingsvlak opent deze produktiemethode perspectieven. Een beter afstemmen van het voer op de specifieke behoefte, naargelang de produktiefase of de leeftijd, wordt mogelijk. Meer gedetailleerde voerschema's (fasevoeding) wordt door het groeperen praktisch haalbaar.

De konijnenhouderij is met name gekenmerkt door een vrij hoge uitval zowel voor als na spenen; gemiddeld tezamen bijna 30% (NOK, 1992). Een, zonet de belangrijkste oorzaak van uitval wordt toegeschreven aan spijsverteringsstoornissen en aldus in verband gebracht met het voer. Een belangrijk punt van de praktische voeding van konijnen is derhalve het veiligheidsaspect. Praktische voeding betekent voor de konijnenfokker eveneens het drukken van de voerkosten, daar deze zowat 70% uitmaken van de totale kostprijs van de afgeleverde slachtkonijnen. Deze beide punten zullen verder behandeld worden.

De samenstelling van de konijnebroek daarentegen wordt bepaald door het veevoederbedrijf. Voor specifieke behoeften en aanbevelingen wordt verwezen naar het recente CVB documentatierapport nr 8 "De voedingsbehoeften van konijnen voor de vleesproduktie."

Voedsters

Lakterende voedsters hebben zeer hoge behoeften. Vooral de energievoorziening baart problemen tijdens de toplaktatie. Een hoogproduktieve voedster moet namelijk dagelijks 500g voer met een OE inhoud van 10 MJ/kg opnemen om de energiebehoefte te dekken. Vele voedsters zijn hiertoe niet in staat. Vooral jonge voedsters hebben een beperkt voeropnamevermogen wat leidt tot een gemiddeld verlies van 28% van hun lichaamsenergie tijdens de laktatie. De vele praktijkproblemen om tot een tweede dracht te komen worden hierdoor verklaard. Een geconcentreerd voeder is noodzakelijk voor deze dieren. Ook kunnen de energieverliezen via de melk beperkt worden door maximaal 7 of 8 jongen

van 0,4.

Bij oudere mestkonijnen wordt geen lagere uitval vastgesteld bij zeer vezelrijke rantsoenen. Integendeel, bij vezelrijke rantsoenen werd aangetoond dat voldoende zetmeel het energiegehalte op peil houdt en uitval door opstopingsverschijnselen vermeden kan worden. Een evenwichtige afmestkorrel bevat ongeveer 12,5% onverteerbare vezel; het energiegehalte wordt op peil gehouden door zetmeel, verteerbare vezel en in mindere mate vet.

De sterfte na spenen is een complex verschijnsel. De rol van de verschillende voercomponenten is zeker nog niet volledig duidelijk. Toch mag men de voedingsfactor in de diarreeproblemen niet overschatten, want het is duidelijk aangetoond dat wanneer pathogene bacteriën de bovenhand krijgen in het spijsverteringskanaal, de voedingsfactoren nog slechts een ondergeschikte rol spelen. Preventie en een aangepast voerschema zijn de middelen om de uitval te beperken.

Door beperkte voeding toe te passen tijdens de mestfase kan een verbeterde (5 - 7% lager) voerconversie worden verkregen. Praktisch is dit gunstig resultaat slechts te bekomen door de toegang tot de voerbakken te beperken tot de nachtelijke uren. De toegang moet wel minstens 11 uur vrij zijn voor jonge mestkonijntjes en 9 uur voor oudere mestkonijnen. Wanneer dit aantal nachtelijke uren niet gerespecteerd wordt, dan kunnen de konijnen nog onvoldoende maaltijden tot zich nemen met een lagere groei tot gevolg.

Voerschema

In de bedrijfskonijnenhouderij wordt het korrelvoer als regel ad libitum verstrekt. Dit is niet enkel uit praktische overwegingen maar ook omdat de 2 voornaamste groepen (producerende voedsters en mestkonijnen) hun voeropname afstemmen op hun energiebehoefte. Toch is het raadzaam voor specifieke fysiologische stadia een voerbeperving door te voeren.

Voor jonge voedsters is het voederregime tijdens de opfokperiode sterk afhankelijk van de leeftijd waarop men de voedsters wenst toe te laten tot de ram. In de literatuur is er vrij grote overeenstemming dat de eerste worp het vlotste verkregen wordt wanneer ad libitum gevoerd wordt tijdens de opfok en de eerste dekking plaatsvindt bij een gewicht van 75 - 80% van het volwassen gewicht. In de praktijk wordt, vooral bij hybride fokmateriaal, aangeraden de eerste paring uit te stellen tot de leeftijd van 18 weken door een kwantitatieve voerbeperving (120 - 130 g/dag) door te voeren. Hierdoor zou een langere reproductiecarrière en een lager vervangingspercentage van de voedsters gerealiseerd worden. Om bij dit systeem te komen tot een vlot aanvaarden van de ram, wordt aanbevolen de voerbeperving enkele dagen voor de gewenste dekdatum stop te zetten (flushing). Wanneer jonge voedsters ad libitum gevoerd worden is het raadzaam om het minst energiedichte voer te geven.

Wanneer een voer beperkt verstrekt wordt, dan moet de hoeveelheid in relatie staan tot het gewicht van de dieren. Als norm kan gesteld worden: 35 - 40 g/kg levend gewicht. Vooral rammen van een zware lijn moeten beperkt gevoerd worden. Pootkwetsuren als gevolg van overgewicht nemen hierdoor af, terwijl hun geslachtsdrift bevorderd wordt.